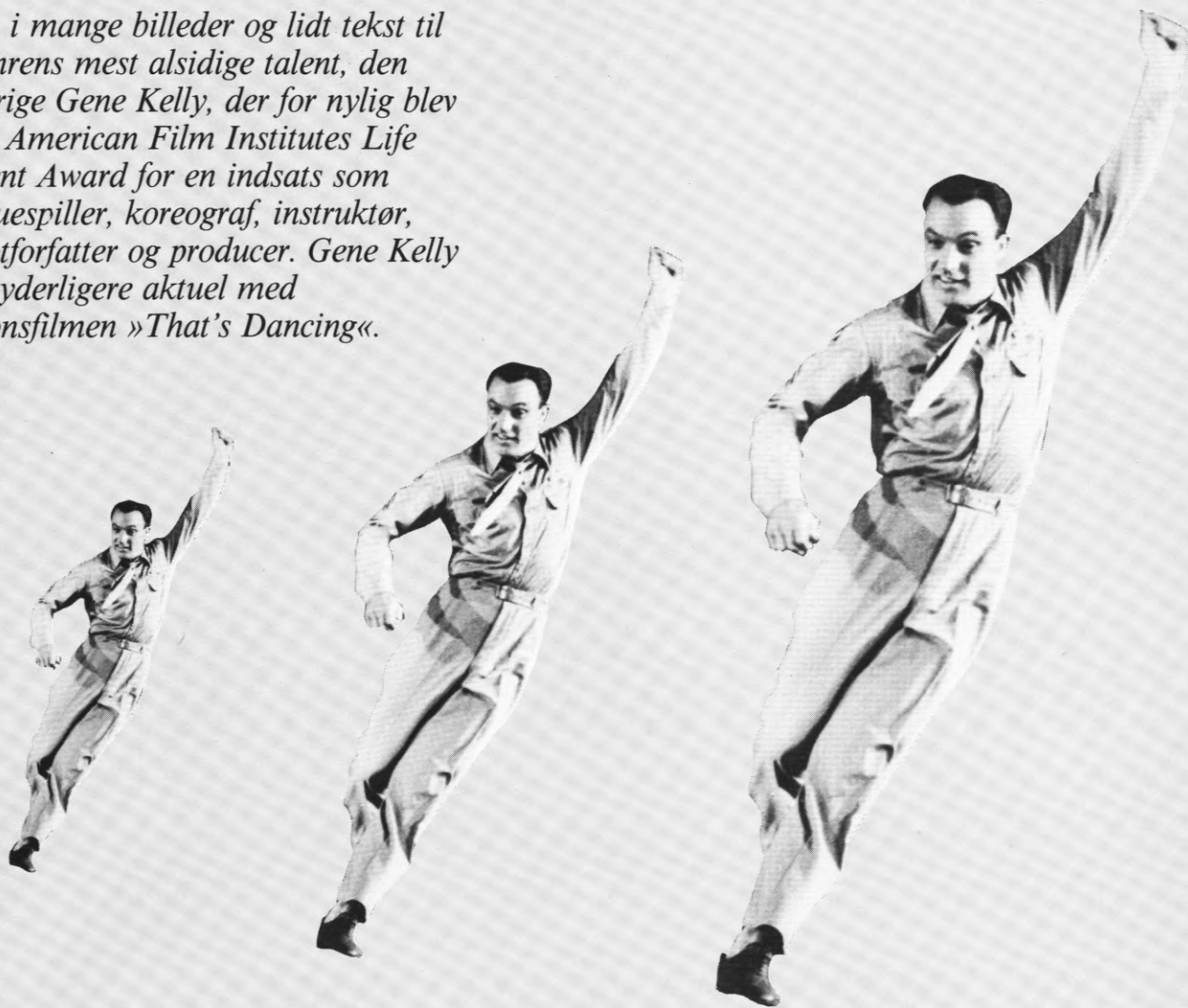

Gene

En hyldest i mange billeder og lidt tekst til musicalgenrens mest alsidige talent, den snart 73-årige Gene Kelly, der for nylig blev tildelt The American Film Institutes Life Achievement Award for en indsats som danser, skuespiller, koreograf, instruktør, manuskriptforfatter og producer. Gene Kelly bliver i år yderligere aktuel med kompilationsfilmen »That's Dancing«.

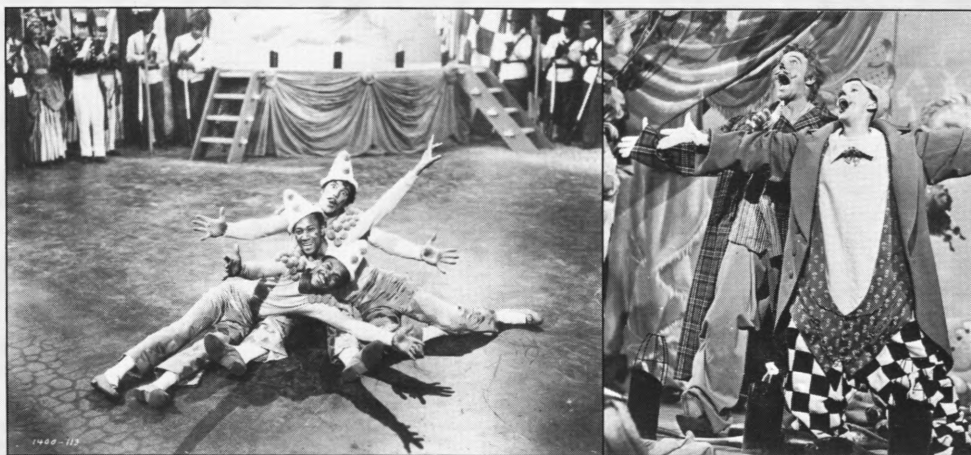

Kelly

1945 var året, da Gene Kelly for alvor fandt sit publikum. Efter Broadway-gennembruddet i 1940 som Pal Joey kom han til Hollywood to år senere. Medvirkede i »For Me and My Gal« sammen med Judy Garland, agerede så i et par ikke-musicals, blev lånt ud til et konkurrerende selskab og dansede med Rita Hayworth i »Pin-up pigen« så i hvert fald MGM indså, at Kelly måtte de have på lønningslisten, hvis deres gamle reklameslogan »More stars than there are in Heaven« stadig skulle stå ved magt. Så blev det til »Orlov i Hollywood«, slet ikke noget mesterværk, men den ejer flere uforglemmelige øjeblikke: flottest, mest imponerende i Kellys atletiske udfoldelse i en drømmesekvens, hvor han til »La cumparsita«s musik giver den som swashbuckler, mest opfindsomt i de fire minutter, hvor hans medspiller er Jerry Mus fra William Hanna og Joseph Barberas tegnefilm i en vellykket blanding af tegnefilm og live action til »The Worry Song«. Og mest charmerende i sekvensen, hvor han danser med den lille pige Sharon McManus (billedrækken øverst t.h.), der var ved at drive Kellys daværende assistent Stanley Donen til vanvid, da han skulle lære hende dansetrinene. Men sammen med Kelly er hun perfekt. Kellys præstation blev af kolleger vurderet højt nok til at han blev nomineret til en Oscar som bedste skuespiller, men rimeligt nok gik den til Ray Milland for hans indsats i »Forspildte dage«, en film der også blev vurderet som årets bedste, selv om også »Orlov i Hollywood« var nomineret. Kun for sin musik fik »Orlov i Hollywood« en Oscar.

Et nyt højdepunkt i Kellys karriere indtraf med filmen »Sørøveren« (The Pirate) som Vincente Minnelli iscenesatte. Kelly er sammen med sine medspillere kommet til en lille vestindisk by, hvor han

Umiddelbart efter »Sørøveren« fulgte »De tre musketerer«, den bedste af alle Kellys ikke-musicals og den bedste filmversion af Alexandre Dumas historie om d'Artagnan, Athos, Porthos og Aramis og deres oplevelser. George Sidney, der

også instruerede Gene Kelly i »Orlov i Hollywood«, og som vel aldrig har vist sig som andet end en habil instruktør, får med Kellys hjælp tilført filmen en medrivende vitalitet, som dårlig casting af andre roller ikke kan spolere. Kellys

inspiration var, som det tidligere var tilfældet med »Sørøveren«, selvsagt Douglas Fairbanks, hvis atletiske kunnen Kelly med sin musikalske sikre kropspræstation nok kunne hamle op med, som billederne herunder viser det.

kurtiserer alle damerne, også Judy Garland, der dog ikke vil vide af ham, før han foregiver at være søroveren Macoco. Hvad enten han er sammen med the Nicholas Brothers (foregående side) eller sammen med Judy Garland i »Be a Clown«-nummeret (foregående side t.h.) eller alene (herunder) er Kelly suveræn.

Kelly lod sig bl.a. inspirere af Douglas Fairbanks og John Barrymore, men »det gav ikke bonus, og det er min fejl«, har Kelly fortalt. Siden filmens fremkomst i 1949 er dens ry vokset, og »The Pirate« står i dag som en af Minnells mest vellykkede musicals.

Charles Walters, som Gene Kelly havde arbejdet sammen med på Broadway, fik lov til at instruere »Sommerløjer«, hvis krav på berømmelse skyldes Judy Garland og – især – Gene Kelly. Det er en enkel historie om en teatertosset ung pige, der inviterer en skuespillertrup til at bruge familiegårdens lade som sommerteater. Og netop i denne lade indtræffer filmens absolutte højdepunkt. Kellys rekvisit er en avis lagt på et knirkende gulv. Lyden af papir sammen med gulvknirken gør Kellys tap-dans til medrivende fornøjelse og nok et vidnesbyrd om hans kunstneriske sikkerhed. »Jeg trådte ud på det knirkende gulv – og så på avispapiret. Pludselig faldt lydene sammen, og – voila!«

Gene Kelly har meget præcist sagt om sig selv at han var »the Marlon Brando of dancers«, og intet sted er det vel mere indlysende end i balletten »Slaughter on Tenth Avenue« fra filmen »I Rampelys og stjerneskær«, en såkaldt filmbiografi, der aldrig på noget tidspunkt yder den biograferede, Richard Rodgers, retfærdighed.

Balletten stammer fra Rodgers og Harts Broadway-forestilling »On Your Toes« (1936, filmatiseret 1939) med koreografi af George Balanchine og danset af Ray Bolger. Det var en fortælling om to gangstere, der trænger ind i et teater for at skyde en danser. Danseren giver imidlertid dirigenten tegn til at fortsætte musikken, så han kan fortsætte med at danse og dermed undgå at blive ramt, fordi han er for vanskeligt et mål at ramme for gangsterne.

I sin selvbiografi nævner Rodgers, at en af nyskabelserne i forestillingen var, at for første gang var en ballet indkorporeret i en musical comedys libretto.

I filmen har Gene Kelly lavet om på handlingen i balletten og lavet helt ny koreografi til en historie om en hård nyser, der falder for en gadepige. Hendes tidligere sheik er imidlertid jaloux, og han skyder dem begge. De danses af Kelly og Vera-Ellen, der både i denne ballet og senere i »Sømænd på vulkaner« viste sig som en af Kellys bedste partnere. Og uforståeligt er denne ballet ikke inkluderet i nogen antologi.

Mesterværket i Gene Kellys karriere er »Sømænd på vulkaner«, en banebrydende og stadig væsentlig musical instrueret og koreograferet af Gene Kelly og Stanley Donen og med hovedroller spillet af Kelly, Vera-Ellen, Frank Sinatra, Betty Garret, Jules Munshin og Ann Miller. Historien om tre marinere på 24 timers orlov i New York begyndte som balletten »Fancy Free« (1944), hvis idé Betty Comden og Adolph Green digtede videre på.

»Jeg regnede virkelig med, at den (filmen) ville blive en milepæl fordi det var hvad jeg som mit udgangspunkt havde. Alt vi præsterede i den film var nyskabende«.

»Sømænd på vulkaner« var først og fremmest anderledes, fordi den flyttede meget af historien ud i autentiske miljøer. Der blev filmet i New York i hele tre dage, og for at nå så meget som muligt foregik det under devisen: »fotografer først, spørg om tilladelse senere«.

På billedet herover ses de seks hovedpersoner i dynamisk udfoldelse.

Bedst i »Sømænd på vulkaner« er balletten »A Day in New York«, Kellys intenst sørgmodige lamentationen over ikke at kunne finde sin drømmepige. Balletten dances på toppen af en skyskraber, og den stiliserede New York skyline udnyttes effektivt, som det kan ses på billedet herover.

Femten år efter »Sømænd på vulkaner« forsøgte Kelly og Donen at skabe en selvstændig fortsættelse, men det lykkedes kun delvis. Sinatra sagde nej tak til at medvirke i »På gensyn, gutter« (It's Always Fair Weather«), og produktionsselskabet ville ikke høre tale om at benytte Jules Munshin. I stedet blev det til Dan Dailey og Michael Kidd, der begge to på ekspertmåde evnede at følge Gene Kelly i en smuk og dynamisk CinemaScope-dans med hver sit lag fra skraldespande.

Hvis man nogen sinde lavede en afstemning for at finde ud af, hvilken musical et flertal anser for at være den bedste, så ville valget nok falde på »Syng i sol og regn«.

»Hvad der skete inden for rammehistorien var sandt – med en lille smule komisk overdivelse, selvfølgelig«, har Kelly udtalt.

Filmen er proppet med gode sange skrevet af Arthur Freed (filmens producer) og Nacio Herb Brown engang i tyverne, altså netop den tid filmens historie udspilles i, og skildringen af Hollywoods fortid er både kærligt indforstået, vittig, satirisk og elskværdig. Blandt adskillige højdepunkter er de to bedste følgende:

Titelnummeret (billede øverst t.h.), hvori Gene Kelly med sang og dans giver udtryk for forelskelsens lykkeberusede virkning. Og:

Det andet højdepunkt er en sekvens fra den meget lange ballet i filmens midte, hvori en ung mand søger til Broadway for at skabe sig en karriere.

Det var oprindelig tanken, at Kellys medspiller i filmen, Donald O'Connor, skulle have medvirket i balletten, men af tidnød kunne dette ikke lade sig gøre, hvorfor Kelly valgte den vidunderlige Cyd Charisse som sin dansepartner i »Broadway-balletten«. På billedet herover samt til højre ses hun og Kelly i karakteristiske scener fra balletten, hun som holdt gangsterdulle i smaragdgrønt trikot, han som naiv ung mand, der har så forfærdelig meget at lære om livet.

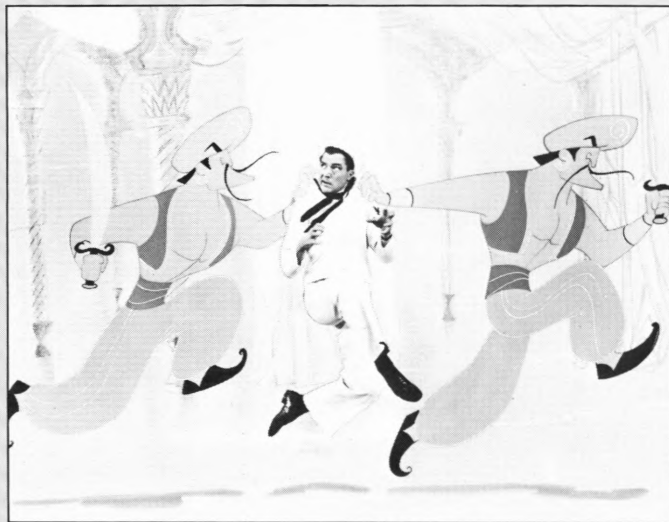
Øverst til højre er Gene Kelly i gang med titelnummeret, som Kelly synger med sin charmerende whiskystemme og med sin dans gør til et absolut højdepunkt i musicalgenren.

I 1951 blev der uddelt seks Oscar-statuetter til »En amerikaner i Paris«. Foruden at vinde den eftertragtede pris som bedste film blev det yderligere til priser for bedste manuskript, bedste farvefoto, bedste musik-side, bedste dekorationer i farver og bedste kostumer til farvefilm. Hvad der nok især imponerede stemmegiverne var den meget lange ballet, som instruktøren Vincente Minnelli sammen med Kelly (der skabte sin egen koreografi) kreerede med udgangspunkt i fransk malerkunst. Til højre Gene Kelly i en dynamisk situation i balletens Toulouse-Lautrec afsnit. Helheden var ambitiøs, opulent og flot – og charmemorladt.

Gene Kellys mest ambitiøse film overhovedet er dog »Invitation to the Dance«. Kelly lavede sin episodefilm i 1952, men først i 1956 blev den udsendt. Det var Kellys erklærede mål at lade en række fremragende europæiske dansere medvirke, men filmens bedste afsnit var – skønt for langt – Kellys eget »Sinbad the Sailor«, der brugte musik af Rimskij-Korsakov og kombinerede Kellys dans med tegnede baggrunde og personer.

Gene Kelly var 63 år, da han overtalte den 77-årige Fred Astaire (dansens Cary Grant, mener Kelly) til at lege vært og i tilgift tage et par dansetrin i kompilationsfilmen »Hollywood, Hollywood«, der lige som sin forgænger »Det er underholdning« brugte klip fra en lang række MGM-musicals og vakte undren på grund af sine undladelser. Til højre de to aldrende dansere i en scene fra filmen.

BIO-FILMOGRAFI

F. 23.8.1912 i Pittsburgh, Pennsylvania. Optrådte tidligt i foreninger og natklubber, kom i 1938 til New York og fik en lille rolle i skuespillet »Leave It to Me«, og to år senere (1940) fulgte gennembruddet i »Pal Joey«, der førte til en filmkontrakt med David O. Selznick, senere til MGM.

- 1942: For Me and My Gal (I: Busby Berkeley)
- 1943: Pilot No. 5/Pilot nr. 5 (I: George Sidney)
- 1943: DuBarry Was a Lady/Dubarry var en dame (I: Roy Del Ruth)
- 1943: Thousands Cheer/Kærlighed og musik (I: George Sidney)
- 1943: The Cross of Lorraine (I: Tay Garnett)
- 1944: Cover Girl/Pin-up pigen (I: Charles Vidor)
- 1944: Christmas Holiday/En gadepiges historie (I: Robert Siodmak)
- 1945: Anchors Aweigh/Orlov i Hollywood (I: George Sidney)
- 1946: Ziegfeld Follies/Ziegfeld Follies (I: Vincente Minnelli)
- 1947: Living in a Big Way (I: Gregory LaCava)
- 1948: The Pirate/Sørøveren (I: Vincente Minnelli)
- 1948: The Three Musketeers/De tre musketerer (I: George Sidney)
- 1948: Words and Music/I rampelys og stjerneskær (I: Norman Taurog)
- 1949: Take Me Out to the Ball Game/Hendes ni mænd (I: Busby Berkeley)
- 1950: On the Town/Sømand på vulkaner (I: Gene Kelly, Stanley Donen)
- 1950: The Black Hand (I: Richard Thorpe)
- 1950: Summer Stock/Sommerløjer (I: Charles Walters)
- 1951: An American in Paris/En amerikaner i Paris (I: Vincente Minnelli)
- 1952: It's a Big Country (episoden »Rosita, the Rose«, I: Charles Vidor; øvrige episoder instrueret af Richard Thorpe, John Sturges, Don Weis, Clarence Brown, William A. Wellman og Don Hartman)
- 1952: Singin' in the Rain/Syng i sol og regn (I: Gene Kelly, Stanley Donen)
- 1952: The Devil Makes Three/Autostrada (I: Andrew Marton)
- 1954: Brigadoon (I: Vincente Minnelli)
- 1954: Crest of the Wave = Seagulls Over Sorrento (I: John & Roy Boulting)
- 1955: Deep in My Heart/Deep in My Heart (I: Stanley Donen)
- 1955: It's Always Fair Weather/På gensyn, gutter (I: Gene Kelly, Stanley Donen)
- 1956: Invitation to the Dance (I: Gene Kelly)
- 1957: The Happy Road/Lykkens landevej (I: Gene Kelly)
- 1957: Les Girls/Mine piger fra Paris (I: George Cukor)
- 1958: Marjorie Morningstar/Leg med ilden (I: Irving Rapper)
- 1958: The Tunnel of Love/Hurra! Jeg skal være far (I: Gene Kelly)
- 1960: Inherit the Wind/Solen stod stille (I: Stanley Kramer)
- 1960: Let's Make Love/Let's Make Love (I: George Cukor)
- 1962: Gigot (I: Gene Kelly)
- 1964: What a Way to Go/Sikken en seks-tur (I: J. Lee Thompson)
- 1967: Les demoiselles de Rochefort/Pigerne fra Rochefort (I: Jacques Demy)
- 1967: A Guide for the Married Man/Vejledning i sidespring for ægtemænd (I: Gene Kelly)
- 1969: Hello Dolly/Hello Dolly (I: Gene Kelly)
- 1970: The Cheyenne Social Club/Præriens lysthus (I: Gene Kelly)
- 1973: Forty Carats/40 karat (I: Milton Katselas)
- 1974: That's Entertainment/Det er Underholdning (I: Jack Haley, Jr.)
- 1976: That's Entertainment, Part 2/Hollywood, Hollywood (I: Gene Kelly)
- 1985: That's Dancing (I: Jack Haley, Jr.)